

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK MINDENNAP, HETFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN ÉS VIDÉKEN: EGY ÉVRE... 24 KORONA... HETFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS.

HIRDETÉSI DIJAK: NYILTTÉR SOR: 50 FILLÉR... TELEFON-SZÁM: SZERKESZTŐSÉG: 503. KIADÓ-HIVATAL: 379.

A szent örökség.

március 12.

Kuropatkin már megfuvatta a takaródót, retirál az orosz megingt a mikádó hadai előtt. Ami tavaly, ősz elején a Taichónál történt Liaojang alatt, most megismétlődik tél végén a Sahónál, Mukden alatt. Csak hogy ez az ismétlés még borzalmasabb, még véresebb, nagyobb az öldöklés és a katasztrófa, amelynek szárnya az orosz sereg fölött feketélik, úgy lehet, most még teljesebb. Nem győzelem és vereség között van immár választása Kuropatkinak, csak menekülés és megsemmisítés között. Előrenyomulásról, vagy megállásról nincs már szó se többé, a kérdés csak az, hogy a vert hadsereg tud-e még úgy szaladni, hogy diadalmas ellene eléje ne kerülhessen és utját ne vághassa. Idáig még minden alkalommal tudott. Egyebet nem, de ezt igen. Nem lenne azonban csoda, ha már ebbe is belefáradt volna, ha lerokkad, összemlik és magát végzetének megadja.

Mert, hogy ez a háború már diadalt és dicsőséget a cár fegyverének nem terem, kétséges többé alig lehet. Hiszen katonája, ágyúja már több van Mandzsuriában az oroszoknál, mint a japánok és nagyobb erővel érni rajta még se tud. Minél nagyobb a serege, vereseje is annál nagyobb. Mert nemcsak a katonák és ágyúk száma dönti el a csatát, hanem lélekereje és tüze is, amely a harcok vért forralja és izmait feszíti. Ezt az erőt, ezt a tüzet pedig a hatalmas cár honnan vegye? Egy forrongó ország katonáiból küldi seregeit, amelyeket parancsoló szava egy elkeseredett és fölzaklatott nép fiából toborzott. Legényekből, akik a hatalmat, amely a csatasíkra kergeti őket, nagyobb ellenségeknek gyűlölik, mint azt, a melynek seregei ellen őket harcra viszik. Lehet-e győzni ilyen hadsereggel hősök ellen, akik tudják, miért verednek és hazájuk boldogságáért, dicsőségéért a tűzbe, a halálba szívesen rohannak?

Látja már Miklós cár, hogy nem lehet. Láthatja, de vajjon látja-e? Körülötte gyász van és sötétség. Katonái sereg számára hullanak el a messze Keleten és a népe lázong. A Putilov-domb körül Mandzsuriában és a Putilov-gyárak körül Pétervárot egyaránt folyik a harc és ami vér kiomlik ott is, itt is, mind csak az ő fejére száll. Mert a cári autokrácia csinálta azt a háborút is, ezt is, mind csak az ő fejére száll. Mert a cári autokrácia csinálta azt a háborút is, ezt is, mind csak az ő fejére száll. Mert a cári autokrácia csinálta azt a háborút is, ezt is, mind csak az ő fejére száll.

Miklós cár azonban ezt a szót ki nem mondja. Ő meg-

fogadta, hogy a cár mindenható hatalmát fiának úgy adja át, ahogyan ő örökölte. Hogy ez a mindenható hatalom hogyan fest, ize látjuk. Palotájának rabja a mindenható ur. Kimozdulni onnan nem mer. Egy lépést szabadon, bátor-sággal nem tehet. Egy falatot aggodalom nélkül le nem nyelhet, mert ezer halálos ítélet végzete leskelődik rá éteiben, itaiban, golyóiban, törben, áru-lásban. Rá és mindazokra, a kik szívéhez legközelebb állanak. Családjában örök a gyász. Hitvese a rettegés betege. Biz-tosságbán még ártatlan kis gyermekei sincsenek. Hajléka-nak levegője milliók átkával van tele, elnyomott, megsanyargatott, börtönbe vetett, legyilkolt és gyászba borított emberek átkával. Testvéreinek élete a pillanat kezében van és megesisik, hogy a pillanat — nem nekik kedvez. Meghitt emberei rabjai a hatalomnak, amelyet rájuk ruház és kegyét átoknak rettegik, mert akit ő szeret, azt milliók gyűlölik.

Ime, ez az, a mit Miklós cár örökségül öriz egyetlen fiának.

A sajtószabadság nevében.

A királyi ügyészek után közigazgatási bizottsági tagságot viselő urak fenekednek a sajtószabadság ellen. Nekik a sajtó munkássága nincs kedvükre, éles a kritikája, fergeteges a hangja, kapijak-fogják tehát magukat és aktaszertűen elintézik a sajtószabadságot. Lehetetlen, hogy ezek az urak tisztában volnának a sajtó jelentőségével, mert hiszen ha fölméne az írott betű magasztos rendeltetésének szempontjait, csak oldott sarukkal mernének közelíteni a templomhoz, amelyet a gondolat szabadság örök védelmére emelt a hódító emberi szellem.

Pest vármegye közigazgatási bizottsága most terjeszti föl föléves jelentését a kormányhoz. A jelentés szokás szerint összehord tücskötbogarat, abban a hiszemben, hogy az ő apró állatkái majd odafőnn kellő figyelemben részesülnek és a tücskök s bogarak zümmögő koncertjében ott donog egy szemérmellen darázs, amelyik a polgár természet szabadságjogaira emeli a fullánkja. Követelik pedig a jó vármegyei urak a gyűlekezési jog szabályozását, a sajtó kinövésének megrendszabályozását, a lapok koptortárs-engedélyének megszüntetését, végül a kauciónak nemcsak a politikai, de a társadalmi lapokra is föltétlenül kötelezővételét. Ez a csekélység, a mit ezidőszent követelnek. Indokaiak, sajnos, nem állnak rendelkezésünkre, de aligha tévedünk, mikor úgy sejtjük, hogy „a magyar közszellem megtisztításának, az államrend biztosításának” s ezekhez hasonló csodabogaraknak nemesebb szempontjai vezérlik őket. Hiszen ők bizonyára úgy érzik, hogy mindezen szempontok érvényesítésére ők vannak hivatva. Ők, a kik a közigazgatási bizottságban intézik a népek sorsát s még az európai egyensúly biztosítását is az ő kisdud aktáikban keresik.

Lássuk csak a kívánságainkat sorjában. A gyűlekezési jogot óhajják szabályozni. Vagyis félnek a szociálistáktól. Nos, hát ez a féltelmik teljességgel alaptalan, mert a szoci-

ciálistmus terjedését fő tartóztatni nem lehet. Magyarországon csak eléggé „elővigyázatosak” a főszo-

l-gabrák és rendőrkapitányok, mégis tűz év alatt szinte szédületes arányokban terjedtek el a szédületes tanok. Léccel nem lehet tenger rekeszteni. Oroszország a példa rá, ahol a nyílt gyűlekezés tilalma titkos konventikulumok keretében gyűjti össze az elnyomott milliók tengernyi keserűségét. Az emberi szabadságjogok megszüntetése nem a viszonyok konszolidálásának útja. Ehhez csak igazságos gazdasági reformok vezetnek el. Ezeket tessék sürgetni a közigazgatási jelentésekben.

Követelik továbbá a jó pestmegyei urak a sajtó kinövésének megrendszabályozását, jelesül a koptortárs engedély elvételét és az általános kötelező kauciót. Régi nóta, a melynek hangjaival mindig szívesen barátkozott a reakció. Talán a sajtó sujtó kézzel ostromozta a közigazgatási hatóságok visszaéléseit? Vagy tán a sajtó kinyitotta a szemeket az al-óbb nyírtétegek sorában ahol a szellemi vakás garanciája a fizikai rabzsolás? Vagy tán a sajtó politikai ténen tett kényelmelen szölgálatokat? Más indító okokat nem képzelhetünk. Ezek az indokok pedig nem a sajtószabadság megszüntetését, de annak a legkövetlenebb biztosítását követelik.

A közigazgatási visszaéléseket ugyanis ostromozni kell, mert számos szociális bajnak ez a kuforrása. A népek szeméit föl kell nyitogatni, mert a korszellem leszámolt a konzervatívizmussal és elemi erővel tördeli a gazdasági bilincseket. A politikában írtó háborút kellett folytatni a koptort rendszer s ennek melegágyában tenyésző nemzetellenes törekvések ellen, különben a nyakunkra ütöttet erőszak kigyomlálja a nemzeti élet talajából, a mi jogos, igazságos és radikális.

Az eredmények mutatják, hogy a sajtó becsületesen teljesíti a kötelezettségét. A lapok koptortárs rövid pár év alatt nagyobb szölgálatot tett a magyar kultúrának, az általános fölvilágosodásnak, mint a közigazgatási bizottsági tagok generációja. Mikor a gondolat az diombetűk szárnnyain elhalt az utolsó falusi viskóig, mikor a szabad szó hatalma öntudatára ébreszti a legegyszerűbb embert is, eszméket hint el, ismereteket terjeszt, akkor a sajtó sokkal magasztosabb hivatást teljesít, semhogy azt közigazgatási bizottsági tagoknak érinteni egyáltalán joguk volna.

Vannak emberek, a kiknek rögeszméjük a sajtószabadság megszüntetése. A hol járnak, a hol kelnek, ócsárolják a szabadon szántogatott tollat, mert ez elöttük olyan fegyver, a melyik mindig csak romból, sohasem épít. Kényelmetlen rájuk nézve, hogy ez a fegyver éles hegyével mindenütt fölpíszkálja a szennyet, a melynek büze hozzájuk van legközelebb. A magyar közszellem szerencsére nem azonosítja magát ezekkel a reakcionáriusokkal. Az igazságot a toll kaparja ki s a gondolat szabad járása élesíti a tisztító tüzet. Félre hát azokkal, a kik láncot akasztanak a tollra és korlátokat emelnek a szárnyal gondolat elé!

(r-a.)

Intés a kivándorlóknak.

A belügyminiszter most egyszerre két rendeletben utasítja a közigazgatási hatóságokat, hogy figyelmeztessék a kivándorolni készülő

embereket azokra a nehézségekre, amelyeket részint a Németországon keresztül való utazás közben, részint New-York kikötőjében fölmerülnek. A két rendelet így szól:

Arról értesülünk, hogy az egész Európából az Amerikába irányuló kivándorlás oly mértékűt öltött, hogy a Newyorkba érkező, kivándorlókat zsúfolják napokig várni a kikötőben, míg partraszállás előtt a bevándorlási bizottság vizsgálata alá kerülhetnek a kivándorlók. Az is tudomásomra jutott, hogy kivándorlóink közül többen mint szerződött munkásoktól ismét — mivel rokonainknak és ismerőseinknek megakadt a vitt lakásnéme nem helyes — a bevándorlási hatóság megtagadta a partraszállást és az illetőket visszautazásra kényszerítették.

Fölvihom tehát, hogy az utlevélért folyamodók i közegéi által e körülményre különösen is figyelmeztesse és minden rendelkezésre álló eszköz fölhasználásával a legkiterjedtebb módon juttassa a lakosság tudomására, hogy a munkaviszonyok az északamerikai Egyesült-Államokban jelenleg nem kedvezők és így a kivándorlók, amennyiben szándékukból nem lennének elérhetőek, keserű csalódásoknak lehetnek kitéve.

A másik rendelet így szól: Fölvihom, hogy a legalkalmasabb módon, de előszóval is közegéi útján a tengerentútra kivándorolni szándékozóknak az utlevél kiállításáért való jelentkezésük alkalmából hozza tudomására, hogy a porosz királyi kormány elrendelte, miszerint külföldi kivándorlóknak csak abban az esetben engedik meg a porosz határ átlépését, ha egy Németországban engedélyezett hajózárszág tengerentúli kikötőbe szülő szállítási jeggyel és a behajózási kikötőig szülő vasúti menetjeggyel vannak ellátva.

Ezenkíül annyi készpénz bírókában kell lenniök, hogy tengerentúli partraszállásuk, vagy ha ezt bármely okból megtagadnák, hazájukba való visszazállításuk biztosítva legyen. Ez az összeg egészen, testi fogyatkozással nem bírótiz éven fölül levő egyéneknek 400 márkával (480 koronában), tíz éven alulaknál 100 márkában (120 koronában) van megállapítva. Minden külföldi kivándorlóknak, aki e fötételeknek meg nem felel, egy lajstromozó állomáson kell keresztül menni, amely ezidőben Mislovicban és Ratiborban van.

Megöiték az „éhenkorász”-ért.

márc. 13.

A sebenmegyei Sinna községben Dordean Pamfilie régóta erős ellenségeskedésben áll az ugyan-ovaló Marinescu Miklóssal, mifélek oka főként az volt, hogy emez róla úgy nyilatkozott, hogy „éhenkorász”, meg nyavalyás.

Forrt a legényben a vér, ám elfojtotta dühét, kedvező alkalomra várt, hogy magát megbosszulhasa. A múlt év október 31-én — ugyelvé — végre elérkezett a bosszu pillanata.

Marinescu egyedül volt a község-határától mintegy 200 lépésnyire fekvő Dombrovia nevű erdőrészen és juhokat legeltetett.

Szép, verőfényes nap volt és az őzi napsugár tűnyokált tette a pásztort, ahogy szunyokált, zajt nem hallott, ahogy szunyokált, zajt nem hallott, ahogy szunyokált, zajt nem hallott.

Hatalmas bunkós bottal jöttek és ahogy oda mentek éles hangon vonták kérdőre a pásztort, hogy miért mondta Bodeánról, hogy éhenkorász.

Töltött revolver volt a pásztornál, talán ez volt az, ami bátorságot öntött beléje, de tény, hogy még élesebb hangon vágta vissza: — Mert az is vagy! Szó szót követett, miközben Ma-

rinescu kezében eldőrdült a fegyver és Bodeának kocsokját furta át de baji egyebet nem igen okozott. A legények elvették a revolvert és aztán szinte vérgözü kegyetlenséggel ütötték azt agyba-föbe, úgy hogy elbukott és lefelé gördült a sziklás hegyoldalon; amazok utána rohantak és még estében is egyre-másra ütötték a szegény pásztort; csak ott aiant a csermely tövében mikor látták, hogy Marinescu már utolsókat hörög, hagyták abba szörnyű munkájukat és távoztak el.

Emberék jöttek arra néhány perccel ntöb, akik kivonszolták valahogy a súlyosan megsérült legényt, akinek még es k anyyi ideje volt, hogy megmondhatta támadóinak nevét, aztán egy végsőt vonaglott és kilehelte lelkét.

F. hó 9-én volt ez ügyben a föltárgyalás a nagyszabasi kir. törvénytörvények elött, melyet dr. Jovian Jenő kir. táblai bíró vezetett, és melyen szavazóbírák Munte-n Gyula és Czipott György trvszéki bírák voltak s melyen a vádlottak védelmét és pedig l. r. vádlottát dr. Mátyás helyettese dr. Endrei Mózes, ll. r. vádlottát dr. Fruma János vitették. A tárgyaláson ujra előadták részletes n vádlottak az elkövetett büncselekmény történetét, aztán jöttek a tanúk, tanúságot ténen a haladóki ember utolsó szavairól, majd a boncoló orvosok mondták el, hogy mily súlyos sérüléseket szenvedett az elhunyt, hogy bal karja és majdnem valamennyi bordája összetörve, koponyacsontjai berepedezve behatoltak az agyvelőbe, úgy hogy csipesszel kellett egyenként helyreigazítani őket; mindezek szinte el sem képzelhető deprimáló hatással voltak az esküdtekre. Hasztalan igyekeztek a védők enyhíteni a dolgot, figyelmeztetni, hogy hiszen vádottak voltak a megtámadottak és hogy Marinescu lött előbb, az esküdteknek oly mélyen szívbbe vésődött a tárgyalás eredménye, hogy az összes kérdések elvetésével, szándékos emberölés büntetésében mondták ki vádlottakat büncsöknek, mire a törvénytörvények őket három-három évi fegyházra mint fő és öt-öt évi hivatalvesztés, mint mellékbüntetésre ítélte, melyből az elszenvédett vizsgálóti fegyházra négy hónapot kitöltöttnek veit. Az ítélet ellen egy a kir. ügyészség sulyosbírást, mint vádlottak és védők enyhítésért semmisségi panaszokat jelentettek be.

Legújabb. A „NAPLÓ” távirati és telefon-tudósítása. — Ambrozovics Béla temetése. Budapest, március 12. (Saját tud.) A napokban elhunyt nyugalmazott miniszteri tanácsosnak Ambrozovics Bélaának temetése ma volt. A halottat Budapesten a muzeum-körúti halottszobában szentelték be. A szomorú aktusnál közéletünk számos jelese volt jelen, több képviselő és igen sok államvasúti tisztviselő. A halottat beszentelés után Zomborba szállították. A temetésre Kassuth Ferenc Zomborba utazott. Állatias büntettek. Budapest, márc. 12. (Saját tud.) A budapesti államrendőrség két olyan embert tartóztatott le ma, a kik megfélekedve emberi mivoltukról, ocsmány büntetemedtek.

Az egyik Viczena István 23 éves napszámos, aki egy 3 és fél éves gyermek ellen, a másik Brucha Mihály 32 éves gépíakatos, aki egy 6 esztendő gyermek ellen követett el gaz merényletet.

Háboru.

Budapest, márc. 12. (Saját tud.) Tokióból érkezett hírek szerint Oyama tábornok folyton előbbre nyomul, hogy a győzelem folytán szerzett előnyök t teljes mértékben a japán hadállás javára kihasználja. Legújabb hivatalos megállapítás szerint a japánok vesztésege negyvenzer ember, míg a oroszok kétszáz-tízezer embert veszítettek. Eből száz ezer fogoly, ötvenezer sebesült és halvanezer halott.

AZ ellenzék terve.

Budapest, márc. 12. (Saját tud.) Az ellenzék körében egyre növekszik az elkeseredés a miatt, hogy a válság még mindig tart és a képviselőház a Tisza István gróffal létesített megállapodás folytán össze nem ülhet és érdemleges ügyet nem tárgyalhat. Ezért már most elhatározták, hogy ha április negyedikén, a meddig a várakozási idő tart, megoldás nem lesz, már a következő napra tehát április 5-ére kitűnik a felirati javaslat tárgyalását és ennek rendén érdeme szerinti elbírásban fogják részesíteni a bécsi körök eljárását.

Wekerle formulája.

Budapest, márc. 12. (Saját tud.) A „Neue Freie Presse” azt írja, hogy Wekerle Sándornak kompromisszum terve van, E szerint a képviselőház és förendház ünneplésen kijelentené, hogy a hadsereg kérdésében a nemzeti reformok létesítéséhez joga van, azonban a kérdés tárgyalását most alkalomszerűen el nem találja és egyelőre leveszi napirendről. Ennek kijelentése után pedig az országgyűlés a gazdasági kérdések megoldását tűzné ki feladatául és az új kormány gazdasági program alapján állana.

NAPLÓ.

Hírek.

Fadrusz János villája.

A budai hegyek között a Naphegy egy kies pontján van egy vilálos naps művészház, Fadrusz János villája. Ebben a gyönyörűség házban itt ezek között művészet szentelte falak között, a alkotott nagyokat, itt formálta maradandó ércé a legnagyobb magyar szobrász a magyar historia rég letűnt dicsőségét. A kik valaha jártak ott a naphegyi villában, a kik valaha tanulni voltak milyen rajongással, milyen óriási munkakedvvel és lelkesedéssel dolgozott a nagy művész ezekben a műtermekben, a ki látta milyen bámulatos egyetértésben és zavartalan boldogságban élt az ő szeretett étpárjával a mi nagy emberünk, annak lehetetlen, hogy el ne szoruljon a szíve azon a híren, a melyet most kapunk Budapestről. A szükzavu hir a következő: Fadrusz Jánosnak Lisznyay-utca 5. sz. a. villája, a melyben a mester műterme is volt, áverés alá kerül. Özvegye szül. Derék Anna a 600 négyzetöglöny területű lakóház és kertből álló ingatlanra önkéntes bírói árverést kért s ez el is rendeltetett 134,890 korona kiküldési árban. Az önkéntes árverés március 28-án délelött 10 órakor lesz a budapesti I-III. ker. kir. járásbíróság (II. Fő-utca 75., I. em. 10. ajtószám

alati) árverési termében. Az árverés alá kerülő ingatlan esetleg kiküldési áron alul is eladható fog. Vigasztaló a dologban, hogy nem a nélkülözés, nem a szegénység készíti az özevegét, hogy a kedves műteremtől megválják, mégis fájalmas mindnyájunkra, hogy dombra kerül az a hajlék, a melyből utnak indult az a drága emélt, melyet mindennap bámulunk és mentől többet látunk, annál jobban szeretünk.

* **Március 15-iki ünnepély.** A kolozsvári kereskedelmi akadémia felső kereskedelmi iskolájának Jókai önképzőkörre az intézet dísztermében március 15-én ünnepélyt rendez. Az ünnepély fél 10 órakor kezdődik. Műsor: 1. Himnusz. Előadja az ifjúsági énekkar. 2. Megnyitó beszéd. Mondja: Tomcsicsuk Vilmos, az önképzőkör titkára. 3. Puszták fia. Szerzte: Keller Béla. Éneklő az ifjúsági zenekar. 4. Petőfi emlékezete. Irtó és felolvasza: Kókis Viktor, önképzőköri titkár. 5. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól. Szavalja: Füle István f. o. t. 6. Magyar hadsereg. Szerzte: Liaga Kamilló. Előadja az ifjúsági zenekar. 7. Édes apám. Szaboleska Mihálytól. Szavalja: Lukács Nándor f. o. t. 8. Március 15-re. Irtó és felolvasza: László Andor III. o. t. 9. Várjatok Petőfi. Bartók Lajostól. Szavalja: Csizsár Viktor f. o. t. 10. Rikéczi-induló. Előadja az ifjúsági zenekar.

* **Virágházak.** Nem akaruk sok ismétlésbe bocsátkozni, a mi az eddigi kazáréstelekről mondtunk, bátran kinyomajhatunk, mint a tegnapi est referátóját is. Virágillat, zenei és hangverseny. A műsort Pollák Izabela művészi zongorajátéka, Horváth Paula érdekes szavallata, Károlyi Lóna kellemes ének-száma, László Bendi a kis virtuóz, sok örömmel előadott hegedői szólója és Kalmár szép éneke képezték. A hangversenyt a közönség nagy élvezettel hallgatta, de a fiataloknak a lába alatt már égett a parkett. Alig várták a tánc kezdetét, mely késő éjjelig tartott. A sorsjáték húszas hétfőn, március 13-án d. u. 3 órakor fog megtartani a Redoutban. A nyereménytárgyak ugyanott lesznek kiállítva.

* **Székely Irén költőre.** Székely Irén, a ki kolozsvári közönségnek is dédelgetett kedvence volt: és a ki most a Népszínház énekesnője, három évvel ezelőtt — anélkül, hogy engedelmet kért volna — eltávozott Somogyi Károly nagyváradi színház igazgató társulatától s Budára ment vendégszerpelni. — A színház igazgató panaszára a nagyváradi törvényszék 5000 korona kikötött kötbér megfizetésére kötelezte a művésznőt. A Kúria felülvizsgálati tanácsa azonban tegnapi feloldotta az ítéletet s arra utasította a törvényszéket, hogy az alperesről által okozott kárt állapítsa meg s ehhez képest hozzon ítéletet.

* **Szántó Gusztáv halála.** Tegnap számunkban megemlékeztünk Szántó Gusztávról, a Szántó Bertalan és Gusztáv-cég tagjának haláláról. A minden körben ismert és szeretett derék kereskedő életé virágjában egy szerencsétlen véletlen folytán halt meg. Még hétfőn a cég főtéri nagytársadalmában foglaltatott és a pénztári készlet számlálása alkalmával inficiálta az újait és azt után az arcáról egy kis pattanás lekaptat. Így átvitte a betegség csirákát a piszkos pénzdarábba a vérbe. Nemsokára vérmérgezés tünetei léptek föl és az orvosi igyekező dacára nem volt megmenthető. Szombatra virradó reggel meghalt. Temetése tegnap délután folyt le nagy részvét mellett. A gyógyszer családon kívül sok ismerőse és barátja jelent meg az elhunytak. A sírnál dr. Eisler Mátyas ír. főrabbi és az elhunytak egy régi barátja mondtak megható bucsu beszédet.

* **Mulató Kolozsvár.** Kolozsvárnak ma már olyan nagy közönsége van, hogy ha egy napon többféle oszlik is, mindentüvé jut. Szombaton a Színházban bemutatott előadás volt, a konzervatóriumban operát

adtak, a redoutban bazár és hangverseny volt, a megyeházán pikniket rendeztek és mindenütt zsulolásig telve volt a terem.

* **A mentők pihenője.** Ritka nap volt a tegnapi. Vasárnap is volt és vásárnap is. Mindakét körülmény külön-külön is elegendő ok szolgált volna arra, hogy a mentőknek munkát adjon. A tegnapi nap mégis vér nélkül folyt le és a mentőket egyszer sem hívták segítségül.

* **Foglalkozás nélküli csavargók.** Tegnap délután folyamán a rendőrszemek nyolc hely- és foglalkozás nélküli csavargót vezettek elé, kik a vásári sátrak körül oládkodtak. Igazolni nem tudván magukat, a városi fogházba szállították.

* **Emberölés jogos védelemből.** Még e hónap elején történt, hogy a szászrényi vasutvonal építésénél dolgozó munkások Alsó-Fancsiban összeverekedtek, miközben Máté Ferenc remetei lakos olyan sértéseket szenvedett, hogy azok következtében másnapra meghalt. A vizsgálat adatai szerint Máté Hujdu Péter nevű munkás tarta a bűntudatát egy hasab fával fejbe, állítólag jogos önvédelemből, mert Máté nyitott bicsokkal rontott rá, hogy megszurja.

* **A rabok új foglalkoztatása.** Kolozsvár város iparosságát körüljáró érdeklődő újítást terveznek a rabparterén Aradon. Az ottani királyi ügyészség átiratban fordult az iparistület elnökségéhez, hogy a börtönben fogva tartott rabokat miképpen lehetne foglalkoztatni, hogy az iparosságnak kárt ne okozzanak. Az ügyészség átirata nagy örömet kellett az iparistületnél, mert ezzel maguk az igazságügyi hatóságok is belátják, hogy a fegyházak otcso munkáerejükkel milyen érzékeny károkat okoznak számos iparágának. Az aradi iparistület elnöksége — tekintve a tárgy renekvitűli fontos voltát — a napokban választmányi ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az ügyészségnek, az iparosság érdekeit méltányló átiratát, mint kezdeményező lépésért, köszönetet szavaz. Hosszas eszmecsere után kimondották, hogy az állam szerében be a rabok részére varróú, gombostű, közönséges acélgombokat és nadrággombokat gyártó gépeket. Ezeknek a gépeknek a segítségével rendkívül könnyen, egyszerűen egy óra alatt megteremtődik mindenki készítheti a főni tárgyakat. Ha az állam ezeket beszerzi, nagy szolgálatot tesz a magyar iparnak is, mert hazánkban sem varró, sem gombostű, sem acél, vagy nadrággombot egyáltalában nem készítenek és ezekért a cikkekért a külföldnek nagy összegeket fizetünk. Az államnak még nagy pénzületi áldozatok árán is meg kell ezt az iparágat honosítani és erre az iparistület indítványa az egyedüli mód, meri tőkepenészeink ilyen telep megalkotására nem igen gondolnak. A választmány, ha az ügyészségnek nem állna módjában a főni üdvös tervet megvalósítani, úgy azt indítványozza, hogy úgy mint Vácot, harisnyakötőgépeket szerezzen be a kincstár és azokat készíttesse a rabokkal. Az iparistület mindkét indítványa megvédi az iparosság érdekeit és az ügyészségnek törekedni kell, hogy ezeket az igazságügyminiszter elfogalja. A rabpar Kolozsvárt is versenyi okoz az iparosoknak s éppen ezért itt is gondoskodni kell az aradihoz hasonló újításról.

* **Szergiusz nagyherceg és egy magyar színész.** Érdekes dologt is meg az aradi Függelék tegnap száma Bibor Felicéről, az ismert nevű színészről. A kisasszonyt nemrégiben egy neves színházi ügynök a szentpétervári Apolló-színház igazgatójának melegen ajánlotta s be is küldte az arcképét. Az ajánlásnak meg is volt az eredménye. A szentpétervári Apolló-színház igazgatója havi ezer korona gázsit ígért és hathavi szerződést. A levél még azt is adta tudomására, hogy a színházat az orosz nagyhercegek, a külföldi méltóságok, a hadsereg magas tisztjei rendszeren meg szokták látogatni, akiknek finom érzékük van a magyar san-

zonettek irányában és ezek után fölszólítja a művésznőt, hogy szaporán szerepeljen be az utlevelet és jöjjön azonnal, mert február 20-ára már jelezni fogják az első fölépítést. Bibor Felicének első dolga volt, hogy egy előkelő fővárosi ügyvédet fölkeressen, megbizva őt azzal, hogy a lehető legstírgősebben szerezze meg számára az utlevelet. Az ügyvéd meg is tette nyomban a szükséges lépéseket és néhány nap múlva elhozta a rendesen kiállított passzst. De mennyire meg volt lepve, mikor a színésznőt könyvekben uszva találta, a ki az áradott uti levelet idegesen száz darabra összetépte és a következő táviratot adta át az ügyvédnek:

„Szergiusz nagyherceg meggyilkolása folytán a színház bezárattott. Szerződését egyelőre felföntom, fontartva magamnak jobb időkre az újbóli szerződésért”. Mihajlaj, igazgató. Így került konneks esbe Bibor Felice Szergiusz orosz nagyherceggel és innen van az, hogy Magyarország egyedül őt siratja legfájdalmasabban a szentpétervári bombamerényelet.

* **Szerb katonaszökevény.** Nagybecskerekről jelentik: Smetkovics János a belgrádi helyőrség egy gyalogezredének altiszteje, egy hónap előtt elszökött Szerbiából és Nagybecskereken lakó rokonaihoz ment. Ott szabadon járt-kelt, a külföldön szerbiái egyenruhában büszkélkedve, mert katonaszökevényeket nem adnak ki más államoknak. Ma azonban egy belgrádi átirat a nagybecskereki rendőrkapitányságtól Smetkovics letartóztatását kéri sikkasztás bűnében, mivel a szökevény a szerb katonai kincstár tulajdonát képező egyenruhát és 8 frank értékű csizmát sikkasztott el. Ennek alapján ki kellett volna őt szolgáltatni, s akkor a szökevény eltiltelt volna, de a legény nevezte vette a dolognak és megszökött.

* **A Nap.** Peldátlan sikerrel egy csapásra hódította meg A Nap a közönséget. Frissesége, elevenesége, erős, becsületes ellenzéki hangja, tiszta demokratikus politikája, merész, kiatartó és szenzációs küzdelme az alkotmányos szabadsáért és a kormány erőszaka ellen, rovatainak bősége, az egész lap eleganciája és kedvesége teljesen meghódították A Nap számára a közönség szívét. A Nap ezenfelül a legolcsóbb napilap; előfizetési ára negyedévre csak 4 korona, egy hónapra 1 korona 40 fillér. A Nap valamennyi újság megelőzésével a legkimerítőbb tartalommal már kora reggel megérkezik az összes vidéki városokba. A Nap felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Abrányi Emil. Politikai cikkeknek szerkesztője Vázsonyi Vilmos dr. országgyűlési képviselő írja. A Nap szerkesztőségének tagjai: Bródy Mihály, Csizmadia Sándor, Csergő Hugó, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Gergely István, Hajdu Miklós dr. (segéd-szerkesztő), Hacsak Géza, Holló Márton, Holló Vilmos, Józsa Antal, Kemény Simon, Nadas Sándor, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szabolcs Bálint, Vázsonyi Vilmos dr. Mutatványszámokat készíttével küld A Nap kiadóhivatala (Budapest, Rökk Szilárd-utca 9.)

* **Vidéki rövid hírek.** Agyonütötte a fa. Gergelyi község határában a zsellérek Boda József tagjában egy fát vágtak ki. A lezuhanó fa az ott dolgozók közül Bakonyi Ferencet oly erővel ütötte el, hogy a szerencsétlen lábszartörést és súlyos belső sérüléseket szenvedett. — **Merénylét a lakodalmon.** Külső-Vahról írják: Horváth József, Kovács Marika esküvőjén többször rábört elváltva élő nejeire, Kovács Ikonkára, a mi nagy pánikot okozott. A lövések nem találtak. A merénylőt följelemtették. — **Lapás az upesti plébánián.** Hesz Károly, az upesti plébánia pénztárosa panaszt emelt, hogy ismeretlen tolvaj elvett egy vaskazettát, a melyben több ezer korona értékű pénz és értékpapír volt. A vizsgálat megindult. **Bátor özeveg.** Orkényből jelentik: Özeveg Ujhelyi Kálmán lakásába öt rabló tört be s a szekrényeket kezdtek beúri. A kis leányával magányosan lakó özeveg azonban revolvert ragadott s 4 lövést tett a rablókra, a kik két lövést tette Ujhelyinére, elmenekültek. — **Asszonygyilkos.** Udvardról jelentik: A múlt héten Szántó Mihályt második felesége följelemtette, hogy első nejét a kutba ölte. Ezért Szántó egy baltával darabokra vágta a második hivesét, özeveg Benyus Jánosnéét. E közben megtrézték a csendőrök Szántó ezeket is baltával rohant, de lefogták és letartóztatták. **Öngyilkos öreg honvéd.** Hajdúnánásról jelentik: K. Nagy István volt 48-as honvéd egy falba vert szög

re felelőskötötte magát, a miért 70 éves felesége elhagyta s nem akart hozzá visszamenni. A szerelmes agg honvéd meghalt. — **Gyilkos lököttök.** Nagykörpádról írják, hogy Fajkó János gazda öt fiatal csikóját egy rablóbanda el akarta vezetni. A főlebrét gazda egy vasvillával kirohant, mire valamelyik hasbalötte, úgy, hogy Fajkó félhoitan rogyott össze. A gyilkos banda a legszebb csikóval megszökött Előzőleg nyolc ilyen követtek nagyobb rablást. — **Leégett gyár.** Brassóba jelentik: Alsó Tömösön a múlt éjjel leégett a Jeremiás-féle köleshántoló gyár. A kár 130.000 korona. — **Merénylő feleség.** Kecskemétről írják: Beke István konyakgyári munkást neje a gyár udvarán revolverrel súlyosan megsebesítette, a miért az nem adta bele gyezesét, hogy az asszony eselődönnyel váltson. — **Öngyilkos sz. balány.** Pécsről írják nekünk: Bakur Anna 20 éves inkei szobalány Péter József hentes házában szíven lötte magát és meghalt. A szeretőt el, hogy kedvesével, egy idevaló katonával, nem volt módjában találkozni. A szerelmes leánya inkei lakó szegény özeveg anyját táviratban értesítették az esetről.

* **Minden takarékos háziasszony** figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kévébevezetési Társaság Fűkötepenek (Mátyás király-tér 12. kúti 5. minőségű kávét, teát és rumjait. *Olcsó árak!* Telefon!

SZÍNHÁZ

Színházi műsor:

Hétfő: Az arany patkó. (B. 143. páratlan szám.)

Kedd: Az arany patkó. (B. 144. páros sz.)

Szerda: Huszonötödösör; Ocskay brigádros. (B. 145. páratlan szám.)

Csütörtök: János vitéz. (B. 146. páros sz.)

Péntek: Egy párisi regény. (B. 147. páratlan sz.)

Szombat: János vitéz. (B. 148. páros sz.)

Vasárnap d. u.: János vitéz.

Vasárnap este: Először: A boszorkány. (Bírszám: XXI. páratlan sz.)

Két előadás. Tegnap délután Schellek drámája az „Orleansi szűz” került színre mint a szezon utolsó ifjúsági előadása. Este az Arany patkót ismételték meg nagy közönség előtt mely a darab ügyes fordulatát igen jól mulatott.

REGÉNY.

Jgélet.

— Regény. —

Irtó: Elzéar Pierre. 46

— Igaz beteg vagyok, azt sem tudom mit beszélek... Majd szórakozni próbálok. De ne beszéljen pillanatnyi elmezavaromról Clotildnak, még megijedne.

Peyrelt, könnyen rálehetett szedni, de azért érezte Roger, hogy vaszkos vigyázatlanságot követett el. Másként kell a dolgot megoldani. De a szerencse megint kedvezett Rogernek.

Egy barátja irt Meszkiből, hogy nem tudna-e valakit ki gyönyörű földjét átvénné, mert gyenge felesége nem bírja ki az ottani éghajlatot.

Peyrel már ügyis vágyódott valamely változatosság után mert Bordeaux, hol minden hely, lakása és környezete csak Helént juttatta eszébe, veszélyes volt maradni: attól tartott, hogy buskomor lesz. Ka pott tehát a kedvező ajánlaton, üzletét felosztalva, mindent ípenzét tett s elindult az új világba, új életet és szerencsét próbálni.

Most már nyugodt lehetett Roger Pyrameon kívül senki sem sejtette, hogy Roger Pál és Guilmain Roger egy ugyanazon személy.

XXIV.

Egy hónappal később megesküdt a bordeauxi polgármester előtt Clotilddal. Délután volt a templomi esküvő.

Legtöbb helyen a polgári és egyházi esketés között tánc van, náluk ez a szokás elmaradt. Csendben, komoly hangulatban töltötték el az időt.

Mielőtt a templomba mentek, Boismarin megfogta Roger karját és szobába vezette. Mikor egyedül maradtak, így szólt Boismarin:

— Kicsit gyorsan és szoktalanul jutottunk el az esküvőig. Házassági szerződést sem kötötték, mert sem ön sem Clotild nem akarták. Még a hozományról sem beszéltek.

— Most sem akarok róla hallani feleségem elveheti a pénzt, ha akarja, de én az ellenkezőjét tanácsolom.

— De miért, nem értem különös magaviseletét. Azt hiszi, vagyonomat nem tisztességes uton szeretem?

— Azt hiszem, erre nincs okom. Azért veszem el Clotildot, mert szeretem, csak ő kell nekem, ez az oka visszautasításomnak.

Roger mindez a leghidegebb hangon mondta, úgy, hogy Boismarin aggódva töprengett, mi lehet ennek oka? De azért tovább beszélt.

— Most, hogy elhagy leányom, kit egy szeretek, mint senkit a világon; itt elágyult hangja, nyugtalanodom sorsa iránt.

Nyugtasson meg. Ön oly különös. Közölje velem legalább uti tervüket. Soká tart majd a nász-utjuk.

— Ismét tudja. Evvel nem vesztegetve tovább az időt Clotildhoz ment.

Oly szép volt, oly ártatlan báj ömlött el arcán, hogy Roger ellágyulva hosszu csókot nyomott homlokára.

Aztán mintegy álomban elmentek a templomba s a szertartás után egy szövirággal ékes beszédet tartott nekik a pap, miből a fiatal

pár mit sem értett, mit sem hallott csak egymást nézték, egymást ke-reste tekintették.

Elérkezett a bucsu ideje. Clotild oda tartotta apjának homokát csék-
ra. Apja akart neki még valamit mondani, de a tömeg elválasztotta egyetlen leányától.

(Folyt.)

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felölős szerkesztő: Peri Alfréd dr.

Kiadó: „Napló” hírlapkiadó-vállalat.

500 mm.
kifűnő minőségű szán-
táshoz való
**préselt szőna
és sarju**
eladó egészben vagy
kisebb mennyiségben.
Értekezni Vágóhid-
tér 3 szám alatt.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
tér 14. szám.

Kolozsvár

Mátyás király-
tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák. (turista, vadász, lo- vágó, tennis, kerék- pár stb.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal- lérók
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű keimekből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

~ Pókraktárak Magyarországon minden nagyobb városban. ~

Telefonszám 431.

== „Erdélyi Általános” ==

Takarék és Hitelszövetkezet

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2%-ot kitevő betétkamatadót
is sajátjából fedezi.